Programmaplan Jeugdsport en talentontwikkeling 2026-2029

Jong geleerd, oud gedaan

Sport en bewegen zijn van grote maatschappelijke waarde. Het is voor velen een belangrijk onderdeel van het dagelijks leven. Het draagt bij aan onze fysieke en mentale gezondheid, creëert saamhorigheid en biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling. Maar sporten en bewegen zijn allesbehalve vanzelfsprekend voor iedereen.

Hoewel het zo voor de hand lijkt te liggen dat je in je schooltijd 'op een sport zit', is dit niet voor iedereen het geval. In de levensfase 4 tot en met 11 jaar sport één op drie kinderen minder dan één keer per week[1]. Onder 12 tot en met 17-jarigen is dit ongeveer een kwart. Eén op de drie tot vier jongeren sport zodoende zelden. Bovendien daalt de sportdeelname snel in deze levensfase, waarbij sommigen nooit meer terugkeren in de sport.

Regelmatig sporten hangt samen met voldoende bewegen in de rest van je leven. Naarmate de bevolking ouder wordt, daalt de wekelijkse sportdeelname in die groep. Experts zijn het erover eens dat in het geval van sport en bewegen sprake is van jong geleerd is oud gedaan. Een inactieve en motorisch achterblijvende jeugd heeft dus gevolgen voor de rest van het sportieve leven en de gezondheid later in dat leven.

Leren sporten is meer dan kunnen sporten

In de periode van 2018 tot en met 2026 is in Sportakkoord I en II vooral aandacht geweest voor de vaardigheden van de jeugd om te kunnen sporten en bewegen[2]. In 2025 stelde het Mulier Instituut[3] echter vast dat motivatie om te sporten de belangrijkste reden is waarom mensen wel of niet aan sport doen. Gevolgd door de overtuiging van het belang van sport, fysieke (on)mogelijkheden en (de afwezigheid van) drempelvrees om een sport te proberen.

Als we sportdeelname blijvend willen verhogen zullen we daarom ook moeten inzetten op de andere redenen waarom mensen sporten. Zoals motivatie, kennis en de verhouding tot anderen in sport.

Wanneer het lukt om de huidige generatie op jonge leeftijd aan te leren dat voor iedereen, in iedere situatie een passende sport te vinden is, dan maken we niet alleen een verschil voor hun jonge jaren. Dan vindt deze generatie in het vervolg van hun leven eenvoudiger alternatieven om in beweging te blijven en hun talent te blijven ontwikkelen. Ook als je team uit elkaar valt, als je geblesseerd raakt,

---

[1] Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS en het RIVM (2014-2025), meetjaar: 2025

[2] Een van de zes deelakkoorden van Sportakkoord I en II was 'Vaardig in bewegen'.

[3] Dool et al. Waarom sporten sommige groepen minder dan andere?

verhuist, je trainer niet bevalt of als je topsportcarrière op zijn eind loopt. Daarmee profiteert deze generatie een leven lang van de voordelen van voldoende sporten en bewegen.

Wat leest u in dit programmaplan?

Jeugdsport en talentontwikkeling is een breed thema dat betrekking heeft op veel onderwerpen. Het gaat om plek waar zij sporten, de kwaliteit en toegankelijkheid van het aanbod, de trainer-coach en andere kaderleden, hoe welkom zij zich voelen en de professionaliteit van de sportorganisatie. In dit programmaplan beschrijven we hoe we bestaande afspraken en beleid op deze onderwerpen met elkaar willen versterken met een ‘plus’ volgens de principes van beweegwijsheid.

Voor u ligt een programmaplan dat de gezamenlijk inspanningen beschrijft om te werken aan een generatie die meer sport en talent ontwikkeld, nu en in het vervolg van hun leven. Het gaat daarbij om een gezamenlijk programma van NOC*NSF, Platform Ondernemende Sportaanbieders, Vereniging Sport en Gemeenten, Mulier Instituut, Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Ministerie van VWS dat de periode beslaat van 2026 tot en met 2029.

Inzet

De ideale sportsituatie voor de jeugd

Als initiatiefnemers van dit programmaplan zetten we ons al jaren in voor jeugdsport en talentontwikkeling. Daarbij hebben we ons vaak gericht op ontwikkelen van de fysieke mogelijkheden van jonge sporters. Maar in een ideale situatie is de hele leefwereld van sportende kinderen en jongeren gericht op álle facetten van de sportbeleving.

Die ideale situatie is internationaal beschreven als *Physical Literacy* (PL) en wordt in landen als Canada, Australië, Engeland en Wales als uitgangspunt voor sport- en beweegbeleid gehanteerd. Op interventieniveau laten twee onafhankelijke onderzoeken zien dat PL-georiënteerde inzet sterker samenhangt met vooruitgang op fysiek, affectief en cognitief vlak en met meer beweeggedrag vergeleken met reguliere beweegprogramma's (Carl, Barratt, Wanner et al., 2022[4]; Ng, Fung, Sum et al., 2025[5]). Een hogere mate van PL hangt consistent samen met meer fysieke activiteit over een groot deel van de levensloop (Ying et al., 2025[6]).

Als partners uit Sportakkoord II die zich richten op jeugdsport en talentontwikkeling, hebben wij dit begrip vertaald naar *beweegwijsheid*[7]. De onderdelen waar beweegwijsheid uit is opgebouwd zijn

---

[4] Carl, J., Barratt, J., Wanner, P., Töpfer, C., Cairney, J., & Pfeifer, K. (2022). The effectiveness of physical literacy interventions: A systematic review with meta-analysis. Sports Medicine, 52, 2965–2999.

[5] Ng, J. Y. Y., Fung, Y., Sum, R. K. W., Chan, C. H. S., He, Q., Peng, B., Jiang, S., Carl, J., Barnett, L. M., & Ha, A. S. (2025). Identifying moderators of physical literacy interventions using meta-regression. Psychology of Sport and Exercise, 79, 102848.

[6] Ying, Y., Jiabin, L., Zhu, S., Yang, K., Lai, X., Wu, S., & Liu, X. (2025). The relationship between physical literacy and physical activity: A systematic review and meta-analysis. Applied Psychology: Health and Well-Being, 17(4), e70062.

[7] Mulier Instituut (2025). Beweegwijsheid: de basis voor een leven lang bewegen. Visiedocument.

kunnen, willen, weten en verhouden tot sport. Die begrippen sluiten aan op de redenen waarom mensen (niet) sporten:

- *Motivatie om te sporten (willen);*
- *De overtuiging van het belang van sport (weten);*
- *Fysieke (on)mogelijkheden (kunnen);*
- *De (afwezigheid van) drempelvrees om een sport te proberen (verhouden tot).*

Zonder dat we het eerder expliciet uitgesproken hebben, dragen we met onze huidige inzet bij aan de beweegwijsheid van de nieuwe generatie. Zo staat de inhoud van de componenten *kunnen*, *willen*, *verhouden* en *weten* beschreven in de jeugdsportvisie[8] van NOC*NSF. Ook diverse gemeenten, sportbranches en sportbonden hebben een visie op jeugdsport en talentontwikkeling die verder gaat dan het aanleren van motorische vaardigheden of bevorderen van plezier in sport.

Wat gaan we (anders) doen?
Hoewel genoemde voorbeelden een brede inzet op beweegwijsheid suggereren, is op dit moment nog geen sprake van gecoördineerde en holistische aanpak. ‘Plezier bevorderen’ of ‘grenzen verleggen’ kunnen op veel wijzen worden geïnterpreteerd. Waar de een plezier haalt uit vijf keer in de week trainen tot alles pijn doet, wil de ander vooral zijn of haar vrienden ontmoeten. Als koepelorganisaties van georganiseerd sportaanbod via sportbonden (NOC*NSF) en ondernemende sportaanbieders (POS) en beleidsmakers op lokaal (VSG) en nationaal (VWS) niveau zien wij voor onszelf een leidende rol bij het formuleren en uitvoeren van beleid op het gebied van jeugdsport en talentontwikkeling.

Voor u ligt het programmaplan dat hier invulling aan geeft. We verbinden bestaande en voorgenomen inzet van partners. Hierbij handelt iedere partij vanuit de eigen rol, middelen en besluitvorming. In dit plan leest u dat op diverse plekken middelen gereserveerd zijn voor dit programmaplan in de begroting en werkplannen van de partners. De uitvoering en de omvang daarvan is mede afhankelijk van de besluitvorming rondom de middelen die vanuit het coalitieakkoord *Aan de slag*[9] extra geïnvesteerd worden in sport en bewegen. Bij iedere activiteit benoemen we met een (k) van Kapitein wie op dit punt de eerste uitvoerende en/of regiehouder is.

In de periode 2026-2029 richten wij ons met dit programmaplan op het ontwikkelen van trainers, coaches, begeleiders en sportorganisaties. Daarmee beogen wij de huidige eigen inzet op fysieke vaardigheden van de jeugd uit te breiden met inzet op de onderdelen die wij als de ideale sportsituatie voor de jeugd hebben genoemd.

1. We scholen trainers, coaches en begeleiders beter
2. We bevorderen passend sportaanbod

Omdat we het belangrijk vinden dat we dit voor alle jeugd doen, richten we ons daarbij óók op de groep die mogelijk meer wil van de sport. Deze groep wordt nu nog beperkt bediend.

3. We bedienen de ambitieuze sporter beter
4. We werken aan een duurzamere ontwikkeling van talent.

---

[8] NOC*NSF (2022). De reis naar de sportiefste jeugd ter wereld. Jeugdsportplan 2022-2032.

[9] Aan de slag: Bouwen aan een beter Nederland, Regeerakkoord 2026-2030 D66, VVD en CDA

We hechten aan een stevige theoretische basis onder ons jeugdsportbeleid. Daarvoor hebben we het begrip beweegwijsheid gehanteerd. Maar de toepassing van dit relatief nieuwe begrip in de praktijk vraagt om structurele kennisuitwisseling tussen praktijk en theorie.

5. We zorgen ervoor dat sportaanbieders, gemeenten en lokale organisaties beter weten wat werkt in het jeugdsportbeleid. Tegelijk creëren we plekken en mogelijkheden waar deze actoren van elkaar kunnen leren, ervaringen kunnen delen en hun aanpak kunnen verbeteren.

Maar sporten en bewegen gebeurt niet alleen in de sport. De brede basis voor een leven lang sporten en bewegen wordt ook thuis, op straat en op school gelegd. Het bevorderen van beweegwijsheid in deze contexten is een buitenboordmotor voor het sportgedrag van kinderen en jongeren. We zullen daarom nadrukkelijk met deze contexten samen moeten werken.

6. We agenderen de zienswijze van beweegwijsheid in relatie tot jeugdsport en talentontwikkeling in andere contexten.

Vanaf pagina 5 beschrijven we de inzet per pijler. Daarin gaan we in op de huidige situatie, het doel, de voorgenomen inzet en wanneer we tevreden zijn aan het eind van 2029.

De auteurs van dit programmaplan zullen een werkgroep gaan vormen waarin periodiek de voorgenomen inzet wordt vormgegeven en afgestemd. Omdat in de afgelopen jaren te vaak in uiteenlopende taal over jeugdsport en talentonwikkeling is gesproken hechten we grote waarde aan de integraliteit van de aanpak door de verschillende partijen.

Inzet per pijler

1. Beter scholen van trainers en coaches

Wat is de huidige situatie?

We zien nog te vaak in uitstroomonderzoeken van sportbonden[10] dat één van de belangrijkste redenen om te stoppen met sport is dat de trainer niet leuk of goed is. Trainers richten zich (te) vaak op de technische en fysieke verbetering van de jonge sporters, terwijl we uit de theorie en praktijk weten hoe belangrijk het is dat jeugdtrainers en -coaches ook aandacht hebben voor de andere componenten van beweegwijsheid. Zoals het helpen ontdekken van eigen motivatie om te sporten of leren omgaan met niveauverschillen.

Door (het bieden van) een bredere blik op sporten en bewegen, naast bijvoorbeeld het vergroten van de pedagogische kwaliteit, proberen we hier verbetering in aan te brengen. Kadercoaches en jeugdtrainers en -coaches raken daarmee bekend met alle componenten van beweegwijsheid om de juiste begeleiding te kunnen geven.

Wat is het doel?

- Meer bekwame kadercoaches, met kennis van beweegwijsheid
- Meer bekwame jeugdtrainers en -coaches, met handelingsperspectieven in beweegwijsheid

Wat gaan we doen?

Eén jeugdtrainer beïnvloedt gemiddeld tien kinderen per sessie en een kadercoach heeft gemiddeld genomen effect op twintig jeugdtrainers. Iedere kadercoach kan in theorie dus tweehonderd kinderen beïnvloeden en is daarmee een uitgelezen (over)drager van het gedachtegoed van beweegwijsheid. We ondersteunen sportaanbieders bij het verder professionaliseren en duurzaam borgen van deze rol.

Hiervoor gaan we:

- Een **basismodule training geven, begeleiden en coachen voor jeugdcoaches** (NLQF 2) ontwikkelen en implementeren (NOC*NSF$^{(k)}$, POS)
- **Lerende netwerken** ten behoeve van intervisie onder kadercoaches opzetten (NOC*NSF)
- Een **scholing van (kader)coaches** (NLQF 5) ontwikkelen en uitrollen onder sportbonden en brancheorganisaties (NOC*NSF$^{(k)}$, POS en VSG)
- Het **kwalificatieniveau inzichtelijk** maken van trainers en coaches (NOC*NSF)
- Het aanbieden van een **carrièrrepad/loopbaanpad** voor een leven lang ontwikkelen verder onderzoeken, i.s.m. de Human Capital Agenda Sport en Bewegen (VSG$^{(k)}$, VWS)

[10] In het uitstroomonderzoek van de KNVB gaf 25 procent van de gestopte voetballers aan te stoppen vanwege de trainer of coach

Wanneer zijn we tevreden?

- Als er een beweging in gang is gezet waardoor steeds meer jeugdtrainers en -coaches passend gekwalificeerd zijn en worden begeleid door een opgeleide kadercoach, zodat zij steeds beter in staat zijn om te werken volgens de principes van beweegwijsheid.

2. Passender aanbod realiseren

Wat is de huidige situatie?

De context waarin sportaanbod tot stand komt verandert snel. Om sporters en hun ouders/verzorgers te blijven bereiken, is het essentieel dat het aanbod aansluit bij hun veranderende wensen en behoeften. Dit vraagt om vernieuwing, bijvoorbeeld in spelvormen, spelregels en teamindelingen. Het ontbreken van passend aanbod blijkt namelijk een belangrijke reden waarom jeugd niet sport of vroegtijdig afhaakt[11].

Te vaak geven (ouders van) kinderen en jongeren aan dat ze geen sport kennen die bij ze past of dat het aanbod van de favoriete sport niet past binnen de manier waarop zij hun leven willen inrichten.

Wat is het doel?

- Passender sportaanbod realiseren
- Jeugd beter informeren over het sportaanbod

Wat gaan we doen?

Het is belangrijk dat er een passende match is tussen de vraag en het sport- en beweegaanbod, waar de vier componenten van beweegwijsheid in terugkomen. Het aanbod (denk hierbij aan spelvormen, spelregels, competitie, etc.) moet aansluiten bij de wensen, behoefte en beweegambitie van de jeugd. In de praktijk betekent dit een continue dialoog met zowel sportverenigingen als ondernemende sportaanbieders over onder andere de aantrekkelijkheid van aanbod (bijvoorbeeld de spelvorm en opzet), een passende competitieopzet, passende begeleiding en passende locatie.

Om dit voor elkaar te krijgen gaan we werken aan:

- **Innovatie op sportaanbod** voor (nieuwe) jeugdsporters. Denk hierbij aan nieuwe sportvormen (zoals flexibele deelnamevormen, alternatieve lidmaatschappen en aangepaste trainings- en competitieopzetten) (NOC*NSF$^{(k)}$ en POS)
- Betere **promotie van sportaanbod** voor de jeugd, zodat het beter aansluit bij hun belevingswereld (NOC*NSF en POS)
- De ontwikkeling, verspreiding en implementatie van **multisport-instapprogramma's** (POS$^{(k)}$, NOC*NSF$^{(k)}$)

[11] Zo Sport Nederland, 2024

Wanneer zijn we tevreden?

Er is een beweging in gang gezet die eraan bijdraagt dat alle jeugd passende sportactiviteiten kan vinden die aansluiten bij hun wensen, behoeften en ambities.

3. Ambitieuze jeugdsporters bedienen

Wat is de huidige situatie?

De leeftijd van 12 tot 15 jaar is een cruciale fase in sportdeelname. Naast jongeren die dreigen uit te vallen omdat ze andere ambities en behoeften buiten de sport, is er ook een groep die dreigt uit te vallen, omdat zij juist méér wil. Dit zijn intrinsiek gemotiveerde sporters die vaker willen trainen en zich verder willen ontwikkelen, ongeacht hun huidige niveau.

Het reguliere jeugdsportaanbod sluit niet aan op deze behoeften. Wanneer extra uitdaging, extra trainingsomvang en hoogwaardige begeleiding ontbreken, ontstaat risico op uitval of te vroege selectie richting de topsportcontext. Daarom is een gerichte periode nodig, waarin ambitieuze jeugdsporters – ongeacht niveau – zich verantwoord kunnen doorontwikkelen, richting een leven lang (competitief) sporten en mogelijk een tussenstap naar talentontwikkeling/topsport. Ook in deze fase geven we de principes van beweegwijsheid een plek.

Wat is het doel?

- Langer binden van jeugd (door passend aanbod voor ambitieuze sporters)
- Gerichter begeleiden (door hoogwaardige en bekwame begeleiding binnen sportclubs)

Wat gaan we doen?

- **Kennis en ervaringen** met ambitieuze jeugdsporters bundelen en partijen verbinden (NOC*NSF$^{(k)}$, VSG)
- **Gezamenlijk visie (en taal)** op het bedienen van ambitieuze sporters ontwikkelen op basis van de beschikbare kennis en ervaring (NOC*NSF, VSG, POS, Mulier Instituut, VWS/KCSB$^{(k)}$)
- **Aanpak uitwerken**, om de gezamenlijke visie van gemeenten en lokale sportaanbieders in de praktijk te kunnen brengen (NOC*NSF$^{(k)}$, VSG)
    - De uitvoering van de betreffende aanpak is afhankelijk van besluitvorming rondom de middelen uit het coalitieakkoord *Aan de slag*. Hierbij valt te denken aan de inzet van professionals, het scholen van jeugdcoaches, het versterken van lokaal sportaanbod en het realiseren, beproeven en uiteindelijk opschalen van de aanpak.

Wanneer zijn we tevreden?

- Op het moment dat we over voldoende mankracht en financiële middelen beschikken om effectieve stappen te zetten in het ondersteunen van ambitieuze jeugdsporters, zodat zij toegang hebben tot een sportomgeving waarin zij op passend niveau kunnen trainen, worden begeleid door competente coaches en zich breed en verantwoord kunnen ontwikkelen.
- Meer sportbonden, clubs, sportaanbieders, gemeenten en onderwijs herkennen deze doelgroep en weten vanuit hun eigen rol welk aanbod en welke begeleiding nodig zijn. Hierdoor blijven meer ambitieuze jongeren behouden voor de sport en ontstaat voor jongeren met potentieel een verantwoorde verbinding met talentontwikkeling.

4. Talent duurzamer ontwikkelen

Wat is de huidige situatie?

Talentontwikkeling is een cruciale schakel tussen jeugdsport en topsport. We richten ons op talentvolle sporters die zich maximaal acht jaar voor het mondiale podium bevinden, globaal vanaf 15 jaar. Het doel is hen duurzaam en verantwoord op te leiden tot mondiaal presterende én maatschappelijk betekenisvolle topsporters.

De afgelopen jaren is veel kennis en expertise opgebouwd over het ontwikkelen en begeleiden van talentvolle sporters. Om talentontwikkeling verder te versterken, vraagt de kwaliteit van opleidingsprogramma's blijvende aandacht. Tegelijkertijd kan de opgebouwde kennis breder worden gedeeld en benut en is een sterkere verbinding nodig tussen talentontwikkeling en jeugdsport/breedtesport.

Wat is het doel?

- Talentvolle sporters beter herkennen en ontwikkelen door talentcoaches en hoofdcoaches talentontwikkeling
- De kennis en expertise uit talentontwikkeling breder benutten voor de sport en de verbinding tussen talentontwikkeling en jeugdsport/breedtesport versterken.
- Minder uitval en een duurzame ontwikkeling van talentvolle sporters.

Wat gaan we doen?

- In 2027, 2028 en 2029 blijven we de **kwaliteit van de opleidingsprogramma's** versterken (NOC*NSF$^{(k)}$, VSG).
  Daarbij richten we ons op:
  - Verantwoorde in-, door- en uitstroom,
  - Vakbekwame talent- en hoofdcoaches en
  - De ontwikkeling van gedragscompetenties van talentvolle sporters.
- Delen en **benutten van kennis uit talentontwikkeling**. Met gerichte communicatie maken we talentontwikkeling en de beschikbare kennis zichtbaarder, zowel binnen het domein als voor de sport in bredere zin (NOC*NSF$^{(k)}$, VSG).
- Versterken van de **verbinding met jeugdsport en breedtesport** door partijen bij elkaar te brengen en kennis en ervaringen uit te wisselen (NOC*NSF$^{(k)}$, VSG).

Wanneer zijn we tevreden?

Talentvolle sporters worden opgeleid in hoogwaardige programma's met vakbekwame coaches, waarin prestaties en persoonlijke ontwikkeling hand in hand gaan.

De kennis uit talentontwikkeling wordt breed gedeeld en benut en NOC*NSF is herkenbaar als opinieleider op dit domein.

5. Kennisbasis vergroten en lerende omgevingen faciliteren

Wat is de huidige situatie?

Het is van groot belang dat alle jeugd de mogelijkheid krijgt om te sporten en te bewegen in een omgeving die actief bijdraagt aan het ontwikkelen van de vier componenten van beweegwijsheid.

Omdat beweegwijsheid in Nederland een relatief nieuw concept en gedachtegoed is, zullen de eerste fasen van de implementatie vooral gericht zijn op ontdekken, ervaren en leren. Het is cruciaal om te begrijpen wat voor wie werkt onder welke omstandigheden, zodat we uiteindelijk passende aanpak kunnen kiezen. Dit betekent dat we moeten begeleiden, experimenteren en evalueren welke methoden en strategieën het beste werken om beweegwijsheid te bevorderen. Waarbij we vooral willen waken voor een *one size fit all* aanpak. Want wat in gemeente x werkt, hoeft in gemeente y niet te werken. Maatwerk is hierbij cruciaal.

Wat is het doel?

In meer gemeenten zijn lokale/regionale samenwerkingsverbanden ontstaan die een concrete bijdrage leveren om de jeugd vanuit verschillende contexten beweegwijs te maken en ambitieuze sporters te begeleiden.

Wat gaan we doen?

We willen weten op welke manier de inzet op beweegwijsheid bij jeugdsport en talenontwikkeling werkt voor wie en wanneer. Want een gezamenlijke visie van verschillende grote landelijke organisaties op jeugdsport landt niet automatisch in zalen, op pleintjes of wedstrijdvelden. Daarvoor is enerzijds lokale kennis en energie nodig en anderzijds landelijke regie. De landelijke regie is nodig om kennis op te halen over de ervaringen in de praktijk en om de energie te blijven voeden met de juiste handelingsperspectieven. Mede door het relatief nieuwe begrip beweegwijsheid waarmee we de jeugdsport willen verrijken leren we 'on the go'. Dat doen we op de volgende manieren:

- We benutten bestaande **lokale en regionale praktijktuinen** waarin gemeenten, sportbonden en sportaanbieders samen werken aan de implementatie van beweegwijsheid. Samen ontwikkelen we plannen van aanpak en roadmaps voor andere gemeenten, sportbonden en sportaanbieders die aansluiten bij de lokale context en sportpraktijk (VSG(k), Kenniscentrum Sport en Bewegen, Mulier Instituut, NOC*NSF, POS)
    - Met aanvullende financiering richten we enkele thematische praktijktuinen op om specifiekere lessen te kunnen trekken over de wijze waarop beweegwijsheid op lokaal niveau geïmplementeerd kan worden.
- Op basis van de opgehaalde inzichten uit de praktijktuinen ontwikkelen we een menukaart waarin de **praktische toepassing van beweegwijsheid** in verschillende contexten en voor verschillende doelgroepen wordt beschreven (Kenniscentrum Sport en Bewegen, Mulier Instituut).
- Daarnaast **ondersteunen en adviseren we partners** bij het ontwikkelen van beleid, programma's en een sportomgeving gebaseerd op beweegwijsheid. Behoefte en voorbeelden vanuit de praktijktuinen signaleren en vertalen we naar generieke ondersteuningsmogelijkheden die lokaal en regionaal aangepast kunnen worden. (Kenniscentrum Sport en Bewegen, Mulier Instituut, VSG, NOC*NSF, POS).
- We ontwikkelen een **beleidskader** waarin we alle noodzakelijke elementen van beweegwijsheid verwerken (Mulier Instituut(k), Kenniscentrum Sport en Bewegen).
- De ontwikkelde kennis van het meten van beweegwijsheid in de onderwijscontext en de lessen uit de monitoring van het programmaplan sluiten aan op de verrijking van de **set kernindicatoren sport en bewegen** (Kenniscentrum Sport en Bewegen, Mulier Instituut(k)).

Wanneer zijn we tevreden?

- We zijn tevreden wanneer meer gemeenten, sportbonden en sportaanbieders actief aan de slag zijn met het implementeren van beweegwijsheid op een manier die past bij hun eigen context, met oog voor structurele inbedding.
- Ook is er een lerend netwerk ontstaan waarin partners kennis, ervaringen en praktijkvoorbeelden met elkaar delen.
- Tot slot beschikken lokale en landelijke partijen over concrete handvatten, instrumenten en samenwerkingen om beweegwijsheid duurzaam te stimuleren.

6. Agenderen andere contexten

Wat is de huidige situatie?

Kinderen (4 t/m 11 jaar) besteden bijna 25 uur per week aan beweegactiviteiten; dat is gemiddeld ruim 3,5 uur per dag. Per week is dat bijna 2,5 uur in een sportomgeving. Met de beschreven inzet uit pijler 1 tot en met 5 beogen we deze groep daar te beïnvloeden met betere begeleiding en passender aanbod. Tegelijk zien we ook mogelijkheden het sportgedrag en de talentontwikkeling van kinderen te bevorderen buiten deze context. De context onderwijs en kinderopvang (bijvoorbeeld via programma's Verrijkte Schooldag en Bewegen door de schooldag heen), de context openbare ruimte (buitenspelen) en de context thuis (communicatie met (groot)ouders, opvoeding, jeugd en gezin) lijken daar hele logische aandachtsgebieden voor. In deze contexten wordt namelijk heel veel bewogen. Kinderen spelen namelijk 7,3 uur per week buiten in hun vrije tijd of op de bso, ze spelen daarnaast ook bijna 7 uur buiten tijdens schooltijd[12]. Daarmee is (buiten)spelen een **buitenboordmotor** voor de ontwikkeling op het sportveld.

De aanmoedigingen van ouders, al vanaf het eerste levensjaar, het beleid van de school en de inrichting van de openbare ruimte zijn belangrijke onderdelen van sport- en beweeggedrag buiten de sport. Pijler 6 richt zich daarom op het agenderen van de beweegwijsheid in andere contexten dan die van de georganiseerde sport.

Wat is het doel?

- Kinderen worden ook buiten de georganiseerde sport gestimuleerd om zich te ontwikkelen in het kunnen sporten, de motivatie ontdekken om te sporten, weten welke sporten ze wel en niet passen en hoe zij zich daarin verhouden tot anderen.

Wat gaan we doen?

Met dit programmaplan Jeugdsport en talentontwikkeling zetten we ons als partners in om ons eigen beleid, gericht op jeugdsporters en talenten, zo veel mogelijk in te vullen volgens de principes van beweegwijsheid. Maar werken aan beweegwijsheid gaat verder dan deze zes partners die vooral gericht zijn op de context sport. We focussen ook op de sport-, speel- en beweegtijd in de contexten thuis, de openbare ruimte en het onderwijs. Om het werken vanuit deze principes te bevorderen

[12] https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/beweegrichtlijnen

zullen we de vraag moeten beantwoorden welke voordelen het voor (partijen uit) andere contexten heeft om te werken volgens de principes van beweegwijsheid. Daarom bestaat de inzet uit:

1) Een **scherpe analyse** van de partijen die tot onze 'doelgroep' behoren uit de contexten thuis, openbare ruimte en in het onderwijs en de kinderopvang, en
2) We komen tot een **passende uitleg** met handelingsperspectieven voor deze partijen

De scherpe doelgroep-analyse bestaat uit de volgende concrete acties:

- We komen tot een overzicht van relevante partijen in andere contexten, in het bijzonder thuis, in het onderwijs en de openbare ruimte (VWS)
- We komen tot een analyse van de doelstellingen en belangen van deze partijen (VWS)
- We benoemen waar de zienswijze van beweegwijsheid een bijdrage kan leveren aan de doelstellingen en belangen van andere partijen uit relevante contexten (VWS)

Inzetten op jeugdsport en talentontwikkeling via de principes van beweegwijsheid spreekt niet voor zich. Verhalen en praktijkvoorbeelden spreken daarbij beter aan dan een uitleg of een zienswijze. En deze verhalen moeten theorie in de praktijk laten zien. Daarom werken we samen aan dit aantrekkelijke en begrijpelijke verhaal, dat relatief eenvoudig aangepast kan worden aan de betreffende ontvanger. Daarnaast moet dit verhaal handelingsperspectieven bieden voor de partijen die we in de scherpe analyse benoemd hebben als doelgroep. Concreet leveren we in ieder geval de periode 2027 de volgende communicatiedragers op:

- Een presentatie (VWS[(k)], Kenniscentrum Sport en Bewegen)
- Een video (VWS[(k)], Kenniscentrum Sport en Bewegen)

Daarnaast komen we tot een aanpak om structurele samenwerking op te zetten met betreffende partijen. Hiermee zorgen we dat we alle relevante partijen een handelingsperspectief bieden om volgens de principes van beweegwijsheid samen te werken aan een generatie die een leven lang actief blijft.

Vanaf medio 2027 geven we uitvoering aan deze aanpak.

Wanneer zijn we tevreden?

In 2029 hebben we alle relevante partijen buiten de sport een aantrekkelijk verhaal verteld met realistische handelingsperspectieven om te werken vanuit de principes van beweegwijsheid.

Tot slot

Zoals te lezen is in voorliggende document heeft het Programmaplan Jeugdsport en Talentontwikkeling vele doelen. Bovendien zijn er ook veel inspanningen gericht op jeugdsport en talentontwikkeling van de aangesloten partners die niet expliciet in dit plan benoemd staan. In de kern willen we alle kinderen beweegwijs de wereld in sturen, zodat ze een leven lang met vertrouwen en plezier sporten en bewegen. Of je in je latere leven geconfronteerd wordt met een drukke werkweek, een veeleisend gezin, chronische ziekte of een bijzonder talent. Als je beweegwijs bent, vind je altijd een passende sport- of beweegvorm.

Een beweegwijs Nederland hebben we niet bereikt in de looptijd van dit programmaplan. Maar wat kan wél? We zijn tevreden als een beweging in gang is gezet onder trainers/coaches en sportaanbieders waardoor deze generatie jeugd meer sport en talent ontwikkelt, nu en in de rest van hun leven.

*NOC*NSF, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Platform Ondernemende Sport, Vereniging Sport en Gemeenten, Mulier Instituut, Kenniscentrum Sport & Bewegen*

Verantwoording

In de Kamerbrief van 11 december 2025 schreef de toenmalig demissionair Staatssecretaris Tielen van Jeugd, Preventie en Sport aan de Tweede Kamer dat het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn (VWS) en Sport samen met de partners uit Sportakkoord II werkte aan de uitwerking van het Plan van Aanpak voor Jeugdsport en Talentontwikkeling. Dit document is het resultaat van deze uitwerking en beschrijft de gezamenlijk inspanningen van NOC*NSF, Platform Ondernemende Sportaanbieders, Vereniging Sport en Gemeenten, Mulier Instituut, Kenniscentrum Sport en Bewegen en het Ministerie van VWS in de periode van 2026 tot en met 2029.

Het Programmaplan Jeugdsport en Talentontwikkeling is gebaseerd op diverse onderliggende documenten, te weten:

- Visiedocument: Beweegwijsheid: de basis voor een leven lang bewegen.
- Toelichting: Hoe kan beweegwijsheid bijdragen aan Jeugdsport en Talentontwikkeling?
- Uitwerking: *Plan van aanpak Jeugdsport en talentontwikkeling*

Deze documenten gaan eigenstandig en verdiepend in op de vraagstukken die in dit programmaplan kernachtig beschreven worden.

Het Mulier Instituut monitort dit programmaplan.

De voortgang van de activiteiten wordt verzorgd door de deelnemende partijen. Mulier bewaakt dat dit op een uniforme en relevante manier gebeurt. Daarnaast is de monitor van het Mulier Instituut gericht op de opbrengsten van deze activiteiten. Ze nemen daarbij de leiding over de invulling en afstemming van deze monitor.